

Projekt: Aktiv ute året runt

Projektsammanfattning

Nacka har idag cirka 98.000 invånare och växer stadigt. Samhället runt Saltsjöbadens Golfbana är Saltsjöbaden inklusive Fisksätra. Antalet invånare i denna kommundel uppgår till cirka 19 000.

I Fisksätra bor nästan 8 000 invånare. Drygt hälften av befolkningen är utrikesfödda och drygt 10 % är arbetslösa vilket är högre än Nacka kommun (4,2 %). Fisksätra är Sveriges mest tätbefolkade område med ca 7227 människor/kvadrat kilometer, från 80 olika nationaliteter. Här återfinns höghus från 1970-talets ”miljonprogram”. Trycket ökar på Fisksätra från EU-migranter och flyktingar från Syrien. Trångboddhet, hög arbetslöshet och bristande fritidsverksamhet för områdets barn gör att behovet av ”vardagsrum” och mötesplatser utanför hemmen är stort.

Saltsjöbadens Golfbana ligger i vacker skogs och parkmiljö intill Erstaviksskogarna. Erstavik är det största naturområdet i Nacka. I Erstaviks-området finns flera vandrings- och cykelleder samt badplatser som lätt nås via golfbanan.

I Nacka finns golf, fotboll, idrottshallar, ishallar, simhallar, fritidsgårdar och kulturföreningar, men det finns ingen konstnöanläggning för utomhusaktiviteter vintertid, förutom en föreningsdriven slalombacke som är en ren tränings- och tävlingsbacke.

Nu vill vi skapa uteaktivitet året runt och genom samverkan mellan Saltsjöbadens Golfklubb, Saltsjöbadens IF och Fisksätra IF skapa en utomhusanläggning för Stockholmsborna.

I Storstockholm finns i dag endast totalt ca 10 km konstsnöspår fördelat på 4 platser: Täby Konstsnöspår, Bro Bålsta Golfklubb, Granåsen och Jordbro. Vilket ska ställas mot ett enormt behov.

Svenska Skidförbundet gissar att det i dag i Storstockholm endast finns några tusen barn och ungdomar som åker längdåkning, långt färre i träningsverksamhet, då det inte finns skidspår i närområdet.

Det är cirka 55 000 vuxna stockholmare som deltar i någon av Vasaloppsveckans olika lopp. Det finns betydligt fler motionsåkare och ännu fler rekreationsåkare, uppskattningsvis cirka 200 000 personer i Storstockholm. En kvalificerad gissning ger att det finns minst 100 000 barn och unga i Stor-Stockholm som är i behov av en vinteranläggning i sitt närområde.

För personer med funktionsnedsättningar finns i dag ingen anpassad vinteranläggning i närområdet har vi förstått utifrån kontakter med olika handikapporganisationer.

Resultatet är att människor i Storstockholm exkluderas från skidsportsutövning och tvingas till bl.a. Sälen m.fl. ställen i Sverige. Detta resulterar i att barn till lågavlönade inkomsttagare inte har råd att vara delaktiga i skidsport.

Omvärldsanalysen visar på ett enormt behov, som genom att bygga ett konstsnöaktivitetsområde skulle ge möjlighet, för våra barn, unga och personer med funktionsnedsättningar att kunna vara ute även vintertid för att leka i snö och åka skidor. Genom ett sådant projekt arbetar man dessutom för att fler utomhusaktiviteter finns i närmiljön, vilket är en förutsättning för många som inte har ekonomin för att resa till fjälls och sparar vår miljö genom minskat bilåkande.

Fördelarna att samverka mellan just längdskidor och golf är många. Skidåkning sker när golfspelet är avslutat. Vissa delar av den tekniska anläggningen kan kombineras, framförallt vattenrör. Klubblokaler kan nyttjas även vintertid. Restaurang kan hålla öppet större delar av året. Personalbehovet ökar på årsbasis för fler fasta arbetstillfällen.

Saltsjöbadens Golfklubb tog kontakt med Saltsjöbadens IF för samverkan. Vi såg en utvecklingsmöjlighet att utöka

verksamheten till en året runt verksamhet genom att anlägga ett konstsnöaktivitetsområde till befintlig golfverksamhet. Saltsjöbadens IF är Nackas största idrottsförening med flera olika idrottssektioner. Skidsektionen har bedrivit längdåkning sedan starten 2011. Saltsjöbadens IF har erforderlig kompetens att driva verksamhet för längdåkning på konstsnö, undervisa i skidskola för barn och ungdomar och ge förutsättningar för personer med funktionsnedsättningar att åka skidor genom samverkan med handikapporganisationer.

I samverkan ingår även Fisksätra IF, en fotbollsförening som när konstsnö-projektet blir av, ska starta en längdåkningssektion för sina barn och ungdomar i Fisksätra. De arbetar mycket med integration.

Föreningarna kom snabbt överens om projektsamverkan och bestämde sig för att genomföra en förstudie under sommaren 2015. Förstudien redovisar att:

- Barn och ungdomar i Stockholmstrakten har svårt att få utlopp för sitt skidsport- och vinterleksintresse, pga allt sämre vintrar ur snösynpunkt.
- Kontakt knutits med föreningar och samverkansparter.
- Offerter är begärda och inkomna.
- Medel är sökta och beviljade från Idrottslyftet.
- Borgenslånelöfte finns från Nacka kommun

Konstsnöanläggningen säkerställer och möjliggör:

- Ett Snölekland för olika aktiviteter och lekar i snön t ex pulkaåkning, för de mindre barnen. Snölekutrustning finns men har inte kunnat användas pga snöbrist.
- En elbelyst barn-, prova-på- och skidskoleskidslina på cirka 300 meter,
- En 3 km + 2 km elbelyst spårslina för åkning på längdskidor och sit-skis,
- En 5 km plogad isbana på Lundsjön för skridskoåkning och olika aktiviteter på isen. På Lundsjön lägger sig isen snabbt och tidigt på säsongen vid minusgrader.

Anläggningen tillgänglighetsanpassas för personer med funktionsnedsättningar med t.ex. specialskyltar för synskadade, ramper mm.

Konstsnöspåren byggs med 5 m bredd. Det möjliggör för 4 klassiska spår i en åkriktning. Vilket behövs för funktionsnedsatta med ledsagare eller för barnskidskola eller med hjälpande förälder med sig. Kurvor anpassas till lämpliga former och radier. Backar anpassas i längd och branthet.

På alla aktivitetsområden läggs minst ett 50 cm tjockt snötäcke ut. Detta för att säkerställa att snön ligger intakt även under mildväderperioder. Den snö som tillverkas och läggs ut i början av säsongen håller som regel hela säsongen.

Klubbhuset med restaurang och omklädningsrum, ligger ca 100 m från samtliga aktiviteter och parkering.

För Saltsjöbadens Golfklubb är detta en helt ny verksamhet med:

- Nya målgrupper och som säkerställer snö- och isaktiviteter för barn, ungdomar, vuxna och pensionärer med eller utan funktionsnedsättningar.
- Året runt verksamhet
- Integrering och ge alla "mindre bemedlade" och nyanlända barn och unga en möjlighet till snölek och skidåkning.
- Tillgänglighetsanpassning, ge personer med funktionsnedsättningar tillgång till utomhusaktivitet i närområdet.

Följande behov fylls med anläggningen:

- "Vinterlek" - lek i snö och på is för barn och unga i Stockholmsområdet.
- Skidåkning för barn och unga i Stockholmsområdet.
- Skidåkning för personer med funktionsnedsättningar i Stockholmsområdet.
- Behålla vår folksport folklig genom att erbjuda vinterland i närmiljö.

- Nyttjande av befintlig golfanläggning och markområde året runt.
- Tillgänglighet till anläggningen för skidåkare som inte har tillgång till bil genom att Saltsjöbanans station Tippen finns endast ca 5-10 minuters promenad från anläggningen.

Det finns ingen motsvarande konstsnöanläggning tillgänglig för alla i Storstockholmsområdet med Snöaktivitetsyta för olika snöaktiviteter och elbelyst barn- och nybörjarlinga.

Vi känner inte till någon annan konstsnöanläggning som har anpassats till personer med funktionsnedsättningar av personer med funktionsnedsättningar.

Genom att säkerställa snötillgången på golfbanan vill vi hjälpa personer och familjer samt olika föreningar och organisationer i Nacka och Stockholm att:

- Få ut fler unga människor i naturen,
- Få fler unga att ägna sig åt fysiska aktiviteter och socialt umgänge.
- Få fler funktionsnedsatta att ägna sig åt fysiska aktiviteter och socialt umgänge.
- Ge barn och ungdomar möjlighet att prova på friluftsliv.
- Främja folkhälsa och livsglädje samt bidra till barn och ungdomars intresse för motion och friluftsliv.

Driften finansieras genom att låta vuxna motions- och nöjesskidåkare köpa ett dagkort eller ett säsongskort för att åka i den elbelysta 3+2 km konstsnöslingan. Vilket finansierar att barn, unga upp till 20 år och personer med funktionsnedsättningar kan nyttja hela aktivitetsområdet kostnadsfritt.

Exempel på aktiviteter är:

- prova-på skidåkning för barn, unga och personer med funktionsnedsättningar.
- skidskola för barn, unga och personer med funktionsnedsättningar.
- åka skidor tillsammans rent socialt
- Snö- och skidlek för mindre barn.

För ändamålet har Saltsjöbadens IF och Fisksätra IF skaffat kompletta skidutrustningar, såväl traditionella skidor som Sitskis, för utlåning till barn och ungdomar samt funktionsnedsatta som vill prova på skidåkning.

Klubbarna avser därför att bygga det bästa konstsnöaktivitetsområdet i Storstockholm. Allt endast ca 15 minuter med bil, eller 25 minuter med Saltsjöbanan, från Slussen. Saltsjöbanans station Tippen finns ca 5-10 min promenad från anläggningen.

Vi har arbetat med projektet sedan sommaren 2015 genom en styrgrupp bestående av 4 personer och arbetsgrupper inom bidragssökning, tillstånd, planering av aktivitetsytan och spårdragningar.

Gruppen har studerat och besökt konstsnöspår anläggningar runt om i landet och vandrat runt i vårt planerade aktivitetsområde med representanter från 2 konstsnöanläggningar för att ta del av deras erfarenheter, råd och kunskaper.

Projektet har jobbat med en referensgrupp bestående av personer från olika handikapporganisationer (se samarbetspartner), exempelvis genom besök på plats av personer från Synskadades Riksförbund och RG Aktiv Rehabilitering, och rådgörande i frågor kring anpassning för tillgänglighet, skyltar, etc. Detta arbete fortgår projektet igenom för att göra så rätt som möjligt från början.

De spår som dras i en konstsnöbädd blir djupare och stabilare än natursnöspår, varför konstsnöspår är lämpligare än natursnöspår för personer med funktionsnedsättningar.

Från början har vi etablerat kontakt med Svenska Skidförbundet och dess anläggnings- ansvarige Per-Åke Yttergård

med täta avstämningar för att säkerställa att vi tänker på allt som rör konstsnöanläggningen och följer de senaste rekommendationerna. Här finns mycket experthjälp och stöd att få.

Vidare har vi tagit in 4 olika offerter av konstsnöutrustningsleverantörer. Efter en utvärdering för vi nu samtal med en ledande leverantör.

Samtal förs även med Nacka kommun för att säkerställa eventuella tillstånd.

Anläggningsstart är planerad till oktober/november 2016 då golfbanan stängt för säsongen. Målet är att ha ett färdig snöbelagt aktivitetsområde senast till jullovet 2016/2017.

All teknik i form av vatten- och elledningar grävs ner med lockförsedda brunnar för uttag av vatten och el på cirka var 80 meter. Belysningsstolpar sätts upp i skogskanten men blir demonterade på känsliga ställen inför golfsäsongen.

Anläggningen innebär ett pumphus vid nuvarande pumphus, ett helautomatiskt system som går igång med rätt produktion av snö vid rätt väderlek och flyttbara snökanoner på hjul. Dessa har ca 20 - 40 m slang som kopplas till brunnarna i marken. El och vatten behöver inte vara på frostfritt djup utan "lågpunkter" dränerar systemet när snöproduktion inte sker. Snökanonerna producerar snö i långa gator och när dessa är färdiga flyttas kanonerna framåt i systemet.

Fördelen med helautomatik är att systemet är effektivare att producera snö och minskar arbetsbördan. Att snabbt få till spår är viktigt för att säkerställa skidåkning och andra aktiviteter i snön under en så lång vintersäsong som möjligt.

En pistmaskin fördelar sedan snön och drar spår under skidsäsongen. Den har mindre marktryck och gör därför mindre åverkan än t ex en snöskoter med spårsläde.

Konstsnö håller väsentligt bättre än natursnö och gör mindre åverkan på underliggande mark än natursnö, som leder till mer isbildning i spåren. En bädd av 50 cm konstsnö motsvarar cirka 150 cm packad natursnö. Hur hållbara konstsnöspår är visar redan vintern 2016. Där natursnön smälte bort tidigt, medan de få konstsnöspåren i Storstockholm fortfarande var åkbara i de fall de har gjorts med tillräcklig tjocklek på snöbädden.

Det är lätt att justera spårdragningar och ändra/anpassa aktivitetsytor till olika ändamål och behov, eftersom snökanonerna är mobila.

Det övergripande målet med Aktivitetsområdet är att under vintern kunna bedriva aktiviteter på och i snö för Stockholmsområdets barn, unga och personer med funktionsnedsättningar,

Konstsnöaktivitetsområdet finansieras genom bidrag från stiftelser och fonder, sponsorer och förköp av säsongskort samt ekonomiskt stöd från allmänheten. Om inte full finansiering uppnås enligt ovan tas ett banklån på resterande belopp där Nacka kommunfullmäktige tagit beslut om att gå i borgen för ett banklån om max 9 mkr. I nuläget har projektet erhållit 700.000 kr i bidrag av Riksidrottsförbundet och fått in cirka 700.000 kr genom förköp.

Kostnadskalkylen är baserad på offerter från de leverantörer som vi kvalificerat efter förstudien. Vi har kontaktat en person som varit med och anlagt ett flertal konstsnöanläggningar med bästa resultat, för att försöka få ytterligare kostnadseffektivitet i entreprenaden och säkerställa bästa användning av medel. Vi hoppas därmed att kunna reducera kostnaden utan att behöva kompromissa när det gäller anläggningens prestanda och kvalitet. Se vidare bilaga Investering och Årskostnader.

På grund av olika omständigheter skjuts nu starten ett år. Under vintern 2016 / 2017 avser vi att hyra snökanoner, pistmaskin och dieselgenerator för att åtminstone kunna anlägga ett snölekland, en prova-på och skidskole spårslinga och cirka 1 km spårslinga på golfbanans Driving range och närliggande område.